

Factsheet Cultuurhistorische waarden

1. Inleiding

Bij dit thema gaat het om het waarborgen van de kwaliteit, identiteit en herkenbaarheid van de leefomgeving door het beschermen van cultuurhistorische waarden en indien mogelijk het bevorderen van herbestemmen. Op dit thema zijn diverse wettelijke kaders van toepassing die deze bescherming reeds waarborgen. Daarnaast is er provinciaal en gemeentelijk beleid waarin deze wettelijke kaders zijn geconcretiseerd.

2. Ambities

Definities, bestaande wetgeving en beleid

Definities

Rijksbeschermd stadsgezicht:

een gebied, dat bij besluit van de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer is aangewezen als beschermd stadsgezicht als bedoeld in de Monumentenwet.

Gemeentelijk beschermd stadsgezicht:

een gebied dat bij besluit van de gemeenteraad van Den Haag is aangewezen als beschermd stadsgebied.

Monument:

Vervaardigde zaken of terreinen van algemeen belang wegens hun schoonheid, betekenis voor de wetenschap of hun cultuurhistorische waarde.

Rijksmonument:

onroerende monumenten die zijn ingeschreven in de vastgestelde registers op basis van de Monumentenwet 1988.

Gemeentelijk monument:

onroerende monumenten die zijn ingeschreven in gemeentelijk monumentenregister.

Karakteristieke beeldbepalende bebouwing:

Gebouwen die op grond van hun architectonische kwaliteit en/of vanwege het feit dat ze zeer bepalend zijn voor het beeld van de straatwand ter plaatse, behoudenswaardig zijn. De architectuur sluit bescherming als monument in de toekomst niet uit. De gebouwen die zijn aangemerkt als karakteristiek zijn essentiële onderdelen van het stadsbeeld.

Molenbiotoop:

Een molenbiotoop is het gebied rond een historische windmolen, met een straal van 400 meter.

Landgoedzone:

Zone die bestaat uit drie of meer landgoederen, alsmede aangrenzende gebieden die bijdragen aan het buitenplaatskarakter van het gebied: ruime, groene woonwijken, meestal villawijken, en allerlei groengebieden.

Landschappelijke waardevolle elementen:

alle landschappelijke elementen die het gevolg zijn van menselijk handelen in het verleden, bijvoorbeeld verkavelingspatronen, pestbosjes, landgoederenzones of ontginningsassen

Wetgeving

Monumentenwet 1988:

In de Monumentenwet 1988 is de aanwijzing en bescherming geregeld van

- gebouwde rijksmonumenten, inclusief 'groene' monumenten
- archeologische rijksmonumenten
- stads- en dorpsgezichten

De modernisering van de monumentenzorg gaat uit van drie pijlers:

- cultuurhistorische belangen meewegen in de ruimtelijke ordening
- krachtiger en eenvoudiger regelgeving
- bevorderen van herbestemmingen

Wet ruimtelijke ordening en Besluit ruimtelijke ordening:

Volgens de Wet ruimtelijke ordening (Wro) moeten overheden in hun ruimtelijk beleid de relevante belangen meewegen. Ook de zorg voor cultuurhistorische waarden hoort daarbij. Het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) verplicht gemeenten om rekening te houden met cultuurhistorische waarden. Dit geldt ook voor in de grond aanwezige of te verwachten archeologische monumenten, zie hiervoor factsheet Archeologie).

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo):

In de Wabo is het vergunningstelsel voor gebouwde monumenten opgenomen.

Provinciaal regels

Het beleid voor cultuurhistorische waarden van provinciaal belang is vastgelegd in de provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit en deels vertaald in de Verordening Ruimte. Voor de Binckhorst is de bescherming van de molenbiotoop (artikel 2.3.3 Verordening Ruimte) van belang.

Gemeentelijk beleid

Structuurvisie Den Haag 2020

De Structuurvisie Den Haag 2020 benoemt als een van de vier troeven van Den Haag de monumentale residentie. De Binckhorst is niet aangewezen als gemeentelijk of rijksbeschermd stadsgezicht. Wel is op een aantal plekken sprake van karakteristieke beeldbepalende bebouwing.

Agenda voor de Haagse Verdichting (RIS159469)

In de Agenda voor de Haagse verdichting (Rv 51 - 2005; RIS) is verwoord dat verdichting in beschermde stadsgezichten moet bijdragen aan het versterken, dan wel herstellen van stedenbouwkundige structuren en het versterken van de cultuurhistorische waarden van het gebied. Verdichting moet met respect voor, en kennis van de cultuurhistorie, identiteit en het karakter van Den Haag gebeuren. Verdichtingsingrepen mogen deze niet aantasten of negatief beïnvloeden.

Erfgoedvisie "Bekend maakt bemind" (RIS 181127)

Het college van B&W heeft in 2011 de erfgoedvisie "Bekend maakt bemind" uitgebracht. In deze nota is aangegeven dat vastgelegd dient te worden hoe we willen omgaan met nieuwbouw in een waardevolle omgeving, het thema 'nieuw tussen oud'. Dat vergt een "maatwerkbenadering"; behoudend waar nodig en ruimte gevend waar dat kan.

Sectorale ambitie cultuurhistorische waarden

De kaders voor de ambitie voor cultuurhistorische waarden in de Binckhorst zijn gelegen in zowel wetgeving als provinciaal en gemeentelijk beleid. Uitgangspunt van het beleid is het waarborgen en beschermen van cultuurhistorische waarden. Het waarborgen en het beschermen van cultuurhistorische waarden is geborgd door de bepalingen in het Wro en het Bro. Dit leidt tot de volgende ambitie voor de gehele Binckhorst: het waarborgen van de kwaliteit, identiteit en herkenbaarheid van de leefomgeving door het beschermen van cultuurhistorische waarden en indien mogelijk het bevorderen van herbestemmen.

3. Confrontatie A: Sectorale ambitie vs gebiedsvisie

In de gebiedsvisie zijn geen aanvullende of afwijkende ambities geformuleerd. De sectorale ambitie is in overeenstemming met de gebiedsvisie.

4. Bestaande situatie (inclusief referentiesituatie)

De volgende gebouwen zijn aangewezen als rijksmonument:

- Binckhorstlaan 149 (kasteel Binckhorst)
- Trekvlietplein 1
- Trekvlietplein 3
- Trekvlietplein 6 - 6a
- Trekvlietplein 12-14

De volgende gebouwen zijn aangewezen als gemeentelijk monument:

- Binckhorstlaan 249-251, Bedrijfscomplex Anthony Fokkerschool (Fokkerterminal)
- Komeetweg 1-17, Orionstraat en Siriusstraat, Industriehallen Gemeente Werken (Jerohallen),
- Saturnusstraat 50-60, Laurens sigarettenfabriek (Cabfab)

Het volgende bouwwerk is aangewezen als gemeentelijk beschermd stadsgezicht:

- Voetgangersbrug, Bontekade

De overige gebouwen zijn bijzondere panden:

- Binckhorstlaan 36, Binck 36, Bedrijfscomplex Centraal Magazijn en Centrale Werkplaats PTT
- Binckhorstlaan 235, verffabriek Paulissen
- Binckhorstlaan (over de toegang van de Binckhorsthaven), Brug met brugwachtershuis
- Jupiterkade 8
- Melkweg, Saturnusstraat, Industriehallen Gemeente Werken
- Pegasusstraat 5-11, Ned. Huistelefoonmaatschappij
- Plutostraat 1, Vuiloverslag
- Poolsterstraat, Gashouder Gasfabriek
- Saturnusstraat 15-17, De Vos verffabriek
- Saturnusstraat 28-34, Hoek zuurstoffabriek
- Siriusstraat 5-15
- Wegastraat 16-18, Polluxstraat, Auto Import Marten Rosier

- Wegstraat 24-32
- Zonweg 13, Escherfabriek
- Zonweg 33, HAC-BC-BAM
- St. Barbaraweg 6 R.K. Begraafplaats St. Barbara
- Spoorwegviaduct, Bontekoekade

5. Confrontatie B: Sectorale ambitie vs huidige situatie

De geformuleerde ambities zijn in lijn met de huidige situatie. Er is geen sprake van een rijksbeschermd of gemeentelijk beschermd stads- en dorpsgezicht. De bestaande situatie van cultuurhistorische waarden wordt met de geformuleerde ambitie voldoende beschermd.

6. Borging in omgevingsplan

Uit relevante wetgeving en het gemeentelijk beleid en de regeling ten aanzien van de molenbiotoop in de provinciale verordening zijn in het omgevingsplan vertaald in een algemene randvoorwaarde die geldt indien sprake is van bouwen, verbouwen of renoveren: “er wordt rekening gehouden met de cultuurhistorische waarden”. Ten aanzien van de molenbiotoop is in Confrontatie C een nadere onderbouwing/toelichting opgenomen.

De bestaande cultuurhistorische waarden zijn, behalve hier op deze factsheet, ook opgenomen in het GIS-systeem.

7. Samenvatting

Ambitie Binckhorst:

“het waarborgen van de kwaliteit, identiteit en herkenbaarheid van de leefomgeving door het beschermen van cultuurhistorische waarden en indien mogelijk het bevorderen van herbestemmen”